

20 anys d'encontres de teatre

Juan Antonio Arranz Martín,

professor d'ensenyament secundari de l'IES Son Rullan i d'ESADIB

No record exactament quan vaig assistir per primera vegada a un Encontre de teatre en català per a Secundària. Feia feina com a professor de Ciències Socials a l'Institut Can Peu Blanc (Sa Pobla) i el curs anterior m'havia aventurat a organitzar un grup de teatre extraescolar. La trobada va ser a Muro, durava tres dies (i dues nits!) i va fer mal temps. Vaig tornar a casa nostra físicament exhaust, però sorprès i perplex del que havia viscut. Em vénen algunes imatges a la memòria.

Record haver participat a un taller de mim com un alumne més. Record també, alguns noms i cares de persones amb les que vaig compartir converses de sobretaula, un seient d'autocar, unes mamballetes o un cafè, persones que aleshores no coneixia de res però que ara són actors o directors de reconegut prestigi; professors que ara treballen a la Universitat, a l'ESADIB o a la Conselleria d'Educació; companys ja jubilats i d'altres que ja han deixat aquesta curolla; i també uns altres que... encara hi són, que han estat sempre al peu del canó. Vaig presenciar un espectacle musical on els alumnes duïen un elaborat vestuari oriental i ballaven estu- pendament mentre cantaven en *play-back*. (I què?). Els va quedar genial. I en acabar -com va passar el dia abans- començaren un diàleg entre intèrprets i públic que es va allargar fins a la una de la matinada!

Naturalment, davant aquesta estranya combinació d'alumnes, professors i professionals del teatre, no

“Proposa un model d'activitat extraescolar clarament diferenciat dels eufemísticament anomenats Viatges d'estudis.”

hi havia mitjans de comunicació, això no formava part de cap mostra o concurs institucional ni crec que es va guanyar cap premi d'innovació educativa.

Anys després vaig tornar -ja com a professor de l'optativa Taller de Teatre a l'IES Son Rullan- i ho vaig fer amb continuïtat quasi ininterrompuda fins ara. Per què? Què aporten aquests encontres per a convertir-se en una cita obligada any rere any? Sens dubte, són una experiència educativa de gran magnitud, on de manera transversal tenint com a eix el món del teatre, s'aprèn, divertint-se¹.

Analitzem més detingudament, quines són en la meua modesta opinió les claus de la seva importància i del seu èxit:

1. El **format** dels Encontres, que malgrat hagi anat canviant amb el pas del temps, ha estat capaç de mantenir una proposta que combina allò formatiu amb allò lúdic, (amb un esforç econòmic per part dels estudiants molt assequible). Es parteix un horari **de feina** bàsic on hi ha espai per a cada cosa. I on es fomenta la interrelació de l'alumnat dels diferents centres, els moments de descans i de reencontre amb els companys propis... i on queda molt de marge per passar-ho bé. Proposa un model d'activitat extraescolar clarament diferenciat dels eufemísticament anomenats *Viatges d'estudis*.
2. La combinació entre **formació en tallers, assistència a representacions teatrals i participació** en diferents possibilitats d'actuació: presentació dels centres i presentació de tallers. A tot això s'hi hauria d'afegir el fet que els espectacles són realitzats pels mateixos alumnes d'alguns dels centres participants. Això implica:
 1. Que es recull el fruit d'una feina que ha durat tot el curs.
 2. Es mescla la condició d'intèrpret i d'espectador. La immersió en l'activitat teatral és total.

¹ No és l'altra cara del “*Deleitar aprovechando*” que deien els clàssics?

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

3. **L'aprenentatge** mitjançant tallers, que suposa per als alumnes apropar-se a una activitat teatral específica (de la improvisació a la dansa, del maquillatge al clown) amb un monitor especialista. Ja no és el "profe" de sempre, obrim espai. Tampoc els companys, no canvien el rol. Els *profes* també aprenen dels professionals.
4. **L'assistència a representacions** teatrals, que es converteix en una autèntica escola d'espectadors. No és gens fàcil. De les rialles del carrer es passa al silenci de la representació; d'una nit de poc dormir a una còmoda butaca a les fosques. Molts d'alumnes veuen aquests dies més teatre que en tota la seva vida. Els *profes* descobrim com s'ho fan els companys. A la sortida es valora l'espectacle.
5. **Els alumnes actuen, interpreten** en espais improvisats o en un escenari tradicional al qual molts pugen i trepitgen per primera vegada. En són protagonistes. Vencen com poden la vergonya, es lleven o es posen la màscara, es disfressen o despullen. Canten, ballen, fan comèdia. Al Teatre, les coses es fan.

*El temps servirà per
adonar-nos de la seva
magnitud. Només esper
que aquest
reconeixement no
arribi massa tard."*

6. **Escola de convivència.** Quan els alumnes arriben, coneixen només els companys de centre i, tot d'una, es dispersen pels tallers. El segon dia -quan acaba-, tot són abraçades, *sms*, trucades perdudes i llàgrimes de comiat. Sembla que la convivència ha funcionat. Que en són d'extraveritats aquests joves mallorquins, oi? O ha estat el fet teatral?... I l'organització de l'assumepte?
7. Aquesta convivència es fa en català. Per a alguns és un element clau, definidor, *sagrat*. Per a mi,

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

important. Principalment, perquè permet que els meus alumnes, majoritàriament castellanoparlants, s'apropin a la llengua catalana de manera natural a través de les seves relacions entre companys i lluny de l'àmbit acadèmic, vegin el català com a element d'integració i no d'exclusió, i com a vehicle transmissor de Cultura.

8. **El professorat interessat també es forma:** veient la feina que mostren els alumnes dels seus col·legues a les presentacions o als espectacles representats, participant o visitant els diferents tallers, compartint problemes i inquietuds en improvisades tertúlies. De vegades, en cursos específics. No és un guia ni un agent d'ordre ni un simple acompanyant (si bé, de vegades, hagi de fer de tot un poc). Quins altres espais o instàncies compleixen aquesta comesa devers els professors de teatre de Secundària?
9. Tot això no funcionaria sense una **organització eficaç i compromesa amb el projecte**, amb idees

clares però permeable a les crítiques i als suggeriments, que exigeix uns mínims de col·laboració, però assumeix la feina feixuga (de molta més durada que els dies de l'Encontre) i que la fa de franc perquè estima el teatre, creu en un projecte educatiu crític i innovador i sap que, organitzant aquest tipus d'activitats, fa país.

Per a mi és evident que la tasca realitzada de manera continuada durant aquests anys té un pes i una importància decisius en pro del Teatre de Mallorca², i per al desenvolupament d'un projecte pedagògic innovador i compromès amb el seu temps i la seva societat. El temps servirà per adonar-nos de la seva magnitud. Només esper que aquest reconeixement no arribi massa tard. □

Plaça 18
PUBLICITARIS & TÈXTILS

La millor selecció tèxtil
per a promocions en
serigrafia i brodats

971 660 422

www.pl18.com pl18@pl18.com

c/Des Rafalel, 10 · Polígon Son Noguera · Lluçmàjor

² Fonamentalment a l'àmbit educatiu; en la creació d'un públic, en un segon lloc; com a pedrera de futurs professionals, en tercer lloc, tot això entre diferents aspectes a considerar en l'anomenat Sistema Teatre.